

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

ŞİKAYET NO : 01.2013/139

KARAR TARİHİ : 26/03/2014

TAVSİYE KARARI

ŞİKAYETÇİ

: A.İ.

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

: Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş (AKEDAŞ)
ANTALYA Gelendost Belediye Başkanlığı
Gelendost/ISPARTA (RESEN)

ŞİKAYETİN KONUSU

: Şikâyetçinin ikamet ettiği evinin ve işlettiği dükkanın önünde yer alan elektrik dağıtım panosunun kaldırılması istenilmektedir.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ

: 10.05.2013

I. USÛL A. Şikayet Başvuru Süreci

1) Şikayet başvurusu, Kurumumuza posta yolu ile gönderilen ve 10.05.2013 tarih ve 2726 sayı ile kayıt altına alınan, gerçek kişiler için şikayet başvuru formu vasıtasıyla yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilerek 01.2013/139 şikayet no. 03/2013/708 karar no'lu Tavsiye önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Şikâyet başvurusunun ön incelemesinde şikâyet edilen idare Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş olmakla birlikte konuyla ilgili Gelendost Belediyesi'nin de olayda sorumlu olduğu saptanarak şikayetin inceleme ve araştırmasına engel bir eksikliğin bulunmadığının tespit edildiği anlaşılmıştır.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Şikayetçi Kurumumuza hitaben yazdığı şikayet dilekçesinde, Isparta İliadresinde bulunan hem ikamet ettiği ev hem de işlettiği dükkanın önündeki kaldırıma Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından elektrik dağıtım panosunun yerleştirildiği, söz konusu panonun evin giriş çıkışını engellediğini, dükkanın önünü kapattığı, Gelendost Kaymakamlığına dilekçeyle elektrik dağıtım panosunun eve ve dükkanına girişini kapattığının belirtildiği, AKEDAŞ'a panonun kaldırılması için başvuruda bulunulmasına rağmen kaldırma masraflarının kendilerinden talep edildiği belirtilmektedir

B. İdarenin Şikayete İlişkin Açıklamaları

4) Gelendost Kaymakamlığının 30.09.2013 tarih ve 1589 sayılı yazılarıyla Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş'den şikayete konu hususlarla ilgili gereğinin yapılmasını talep edildiği, anılan şirket tarafından Kaymakamlığa cevaben 03.10.2013 tarih ve 632 sayılı yazıda söz konusu AG dağıtım kutusunun A.İ.'ye ait dükkanın girişini kapatmadığı, kaldırım üzerinde bulunduğu, elektrik kutusundan üç abonenin elektrik aldığı, deplase edilmesinin gerekli olmadığı tespit edildiği belirtilmiştir.

5) Kurumumuz tarafından anılan dağıtım şirketinden 26.08.2013 tarih ve 3890 sayılı ve 22.01.2014 tarih ve 290 sayılı yazılarla şikayet konusu hakkında bilgi-belge talep edildiği, Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin cevaben 30.09.2013 tarih ve 1296 sayılı yazıda, bahse konu AG dağıtım kutusunun A.İ. ait dükkanın girişini kapatmadığı, kaldırım üzerinde bulunduğu, elektrik kutusundan üç abonenin elektrik aldığı, deplase edilmesinin gerekli olmadığı ve 27.02.2014 tarih ve 0497 sayılı yazı ile de belediyenin görüşü ve vatandaşların hassasiyetleri gözönüne alınarak yerleşim düzeni yapıldığı belirtilmektedir.

6) Konuya ilişkin Gelendost Belediye Başkanlığının 22.11.2013 tarih ve 413 sayılı yazısında ise, elektrik dağıtım panosunun bulunduğu mevcut yerin imar planında kaldırım olarak ayrıldığı, dağıtım panosu ile ilgili herhangi yazılı ve açık izinlerinin bulunmadığı belirtilmektedir.

C. Olaylar

7) Şikayetçinin ikamet ettiği ev ile işlettiği dükkanın önündeki kaldırıma Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş tarafından elektrik dağıtım panosunun yerleştirildiği, söz konusu panonun evin giriş çıkışını engellediği ve dükkanın önünü kapattığından anılan şirket ve Kaymakamlığa yaptığı başvurudan sonuç alamaması üzerine panonun kaldırılması istemiyle Kurumumuza başvurulduğu anlaşılmaktadır.

D. Kamu Denetçisinin İnceleme ve Araştırma Bulguları

8) Kurumumuz tarafından anılan dağıtım şirketinden şikayete konu hususlar hakkında 26.08.2013 tarih ve 3890 sayılı yazıyla bilgi-belge talep edildiği, Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin cevaben 30.09.2013 tarih ve 1296 sayılı yazısında, bahse konu AG dağıtım kutusunun A.İ.'ye ait dükkanın girişini kapatmadığı, kaldırım üzerinde bulunduğu, elektrik kutusundan üç abonenin elektrik aldığı, deplase edilmesinin gerekli olmadığı,

9) Kurumumuzun Gelendost Belediyesine 15.11.2013 tarih ve 6894 sayılı yazıyla kaldırım üzerinde yer alan söz konusu elektrik dağıtım panosu hakkında Belediyenin yazılı ve açık izni olup olmadığının sorulduğu, Belediyenin cevaben 22.11.2013 tarih ve 413 sayılı yazısıyla şikayete konu elektrik dağıtım kutusunun imar planında kaldırım olarak ayrılan yer üzerinde bulunmasıyla ilgili açık ve yazılı herhangi bir iznin olmadığı belirtilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

10) 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun amacıyla ilgili 1'inci maddesinde; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasını sağlanmasının vurgulandığı,

11) Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliğinin Kuvvetli Akım Tesislerinin Güvenliği ile ilgili 5'inci maddesinde; kuvvetli akım tesislerinin her türlü işletme durumunda, cana ve mala herhangi bir zarar vermeyecek ve tehlike oluşturmayacak bir biçimde yapılması gerektiğinin belirtildiği,

12) Tedaş Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü Dağıtım Hat Ve Şebekeleri Proje Ve Tesis Dairesi Başkanlığı (Şubat 2001)Şehir Şebekeleri Og-Ag Elektrik Projesi Yapım Esasları El Kitabının 4) İlave Şebeke ve Trafo Postalarının Tesbiti ile ilgili:

a) Mevcut OG-AG şebekesi işlenmiş -1/2000 ölçekli imar planlı harita üzerine ihtiyaç gösteren yerlere ilave direkler işlenir. İmar planı içinde olup halen yerleşim olmayan yerler tesbit edilerek bu mahallerde OG-AG direkleri ile bina ve direk trafoları ileride tesis edilecek şekilde işaretlenecektir.

b) Mevcut ve ilave şebeke tesbiti yapıldıktan sonra imar planı işlenmiş 1/2000 ölçekli harita üzerine enerji talepleri, mevcut ve muhtemel sanayi de dikkate alınarak ilave bina ve direk tipi trafoların yerleri belirlenecektir. c) Bina tipi trafoların yerleri genellikle imar planında yeşil alan (park) olarak belirlenen yerler ile kamu kuruluşlarına ait arazilerin uygun yerlerine gelecek şekilde seçilir. Bu teshillerde Belediyenin görüşü alınır, ilave bina yerlerinin imar planlarına göre yerleşim plankoteleri çıkartılarak bir takımı bir tutanak ekinde Belediyesine verilerek, imar planına işlenmesi sağlanacaktır..."

13) 3194 sayılı İmar Kanununun Ek 1. maddesinde; "Fiziksel çevrenin özürülüler için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standartlarına uyulması zorunludur."

14) Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinin 9'uncu maddesinde; " İlgili idareler; tasarrufu altındaki yol, otopark, park, yaya bölgesi, kaldırım gibi yerler ile bunlar üzerindeki kamu hizmetlerinin yürütülebilmesi için gerekli büfe, hela, trafo merkezi gibi tesisleri, ulaşım ve haberleşme noktaları, sinyalizasyon ve aydınlatma elemanları, çöp kutusu, bank, reklam ve bilgilendirme levha ve panoları gibi kent mobilyaları ile peyzaj elemanlarını Türk Standartları Enstitüsü standartlarına da uymak koşuluyla yapar veya yaptırır. Bunların ve her türlü altyapının yapımı ve kullanımı ile bakım ve onarımı sırasında yaya sirkülasyonunun engellenmemesi, engellilerin erişiminin can ve mal güvenliğinin sağlanması zorunludur."

15) 14 Eylül 2012 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından yayımlanan Şehir İçi Yollar - Kaldırım Ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler Ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları İle İlgili Tebliğın 2'nci maddesinde Türk Standardları Enstitüsü (TSE) tarafından hazırlanan TS 12576 "Şehir İçi Yollar - Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları Standardı" mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde ve bunların ihale, geçici kabul, kabul, denetim ve muayene safhalarında zorunlu olarak uygulanacağı, TSE 12576 kaldırım standardı olarak tüm yayaların serbestçe hareket edebilmeleri için yaya kaldırımının en az net 150 cm olması, yaya kaldırımı net ölçüsüne ilâveten mülkiyet yanında en az 25 cm, bordür taşı tarafında bordür taşı dâhil 50 cm emniyet şeridi olması gerektiği, kaldırım genişliğine ve yol gruplarına göre emniyet şeritleri mülkiyet sırasında 50 cm, bordür taşı tarafında 120 cm. kadar olabileceği düzenlemeleri yer almıştır.

B. Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar

16) Yargıtay 1. Hukuk Dairesi'nin E:2003/13147, K:2003/13465 ve 15.12.2003 tarihli kararına göre; davacıların, esnaflık yaptıkları Uzun Çarşının girişine Anıtlar Yüksek Kurulunun izni, Belediye Başkanlığının yer göstermesi ile elektrik dağıtım trafosu yerleştirildiği, bu durumun çarşıya giriş çıkışı engellediği, tarihi dokuyu zedelediği, kendilerini olumsuz etkilediği ileri

sürerek, trafonun sökülme suretiyle, murazanın men'ini istemeleri üzerine Mahkemece, davacıların iddiasının sabit görülerek, trafonun kaldırılmasına karar verildiği, davalı Büyükşehir Belediyesinin bozma talebi yerinde olmadığından hükmün onanmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

C. Kamu Denetçisi Zekeriya Aslan'nın Kamu Başdenetçisine Önerisi

17) Şikayetçinin ikamet ettiği ev ve işlettiği dükkan önüne Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş tarafından kaldırım üzerine yerleştirilen AG elektrik dağıtım panosu ile ilgili anılan dağıtım şirketinin hatalı davrandığı, yukarıda bahsedilen kanun ve yönetmelik hükümleri dikkate alındığında kamunun ortak kullanımına açık yerler üzerinde tasarruf sahibi Gelendost Belediyesinden açık ve yazılı izin alınmadan söz konusu panonun yerleştirildiği, şikayetçinin eve ve işyeri bina girişleri imar kanununda belirtilen "ulaşılabilirlik" ilkesiyle uyuşmadığı, mahalli idareler için zorunlu tutulan TSE kaldırım standartları dikkate alınmadan kaldırımın bu şekilde kullanılmasının yayaların gidiş ve gelişlerinin zorlanmasına sebep olduğu, Avrupa Yaya haklarında belirtilen kamu alanlarının nimetlerinden özgürce yararlanma ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının ve yayanın, izole yaya bölgelerine değil kentin düzeniyle uyumlu, ulaşılabilir, kısa ve makul bağlantıları olan yaya alanlarına sahip olmaya hakkı var olduğunun ihlal edildiği, Belediyelerin sorumluluk ve tasarrufundaki kamu malı olarak terkinli yerler üzerinde kamu hizmetlerinin görülebilmesi için gerekli yapıların ancak yaya ile taşıt trafiğini olumsuz yönde etkilemeyecek, yaya kullanım alanlarına taşmayacak arka tarafta bulunan bina cephelerini kapatmayacak ve binaların girişini engellemeyecek şekilde kaldırımın yayaların faydalandırılması ve şikayete konu panonun kaldırılmasına yönelik olarak Belediyenin tedbir almasına ilişkin tavsiye kararı verilmesi gerektiği önerilmiştir.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

18) 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun temel amaçlarından birinin elektriğin kaliteli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması gerektiğinden söz konusu Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş tarafından yerleştirilen elektrik dağıtım panosunun konumu itibariyle anılan kanunun temel amaçlarıyla bağdaşmadığı açıktır.

19) Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğünün Şehir Şebekeleri Og-Ag Elektrik Projesi Yapım Esasları El Kitabında belirtildiği üzere; bina tipi trafoların genellikle imar planında yeşil alan (park) olarak belirlenen yerler ile kamu kuruluşlarına ait arazilerin uygun yerlerine gelecek şekilde seçileceği, bu teşkillerde Belediyenin görüşünün alınacağı, ilave bina yerlerinin imar planlarına göre yerleşim plankotelerinin çıkartılarak bir takımı bir tutanak ekinde Belediyesine verilerek, imar planına işlenmesi sağlanacağını belirtildiği, ancak şikayete konu yerleşim yeri yerel yönetim idaresi Gelendost Belediyesi tarafından söz konusu elektrik dağıtım panosunun yerleştirilmesiyle ilgili herhangi bir izin alınmadığının belirtildiği, kaldırım üzerinde Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından yerleştirilen elektrik dağıtım panosunun gelişi güzel konulduğu anlaşılmaktadır.

20) Kaldırımın durumu bir kentte insana ne kadar değer verildiğini gösterir. Buralarda taşımayane kadar ihtiyaç varsa, kaldırımlara da o kadar ihtiyaç vardır. Çünkü kaldırımlar ve sokaklar, şehrin en temel parçası ve topluma ait olması gereken kamusal alanlardır. Dolayısıyla kaldırımları ve sokakları insana öncelik verecek şekilde düzenlenmiş bir şehir, vatandaşına da önem veriyor demektir. Bu durum Yaya Hakları bildirgesinde de açık ve net ifade edilmektedir. Bütün yerleşim alanlarında, motorlu taşıtlar tarafından taciz edilmeden, herhangi bir fiziki veya sosyal engelle karşılaşmadan, yaya olarak bir yerden bir yere ulaşmak, gezmek, dolaşmak, **Yaya Hakları'nın** temelini oluşturur. Aynı şekilde, bütün yerleşim alanlarında yaya kaldırımı ağının bulunması, en temel yaya hakkıdır. **1988 yılında Avrupa Parlamentosu**

tarafından kabul edilen anılan bildirmede; yayanın; fiziksel ve ruhsal sağlığını korumaya uygun koşullar sunan kamu alanlarının nimetlerinden özgürce yararlanma ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının ve yayanın, izole yaya bölgelerine değil kentin düzeniyle uyumlu, ulaşılabilir, kısa ve makul bağlantıları olan yaya alanlarına sahip olmaya hakkının var olduğu sayılmıştır.

21) Şikayete konu elektrik dağıtım panosunun kaldırımı işgal ettiğinin, yayaların gidiş ve gelişini zorlaştırıldığının görüldüğu, kaldırım konulan panonun yerleştirilme izninin Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ő. tarafından ilgili idareden alınmadığı, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde belirtildiği üzere ilgili idarelerin tasarruf altındaki kaldırımlarda kamu hizmetlerinin yürütülebilmesi için gerekli olan (büfe, hela, trafo merkezi gibi tesisleri, ulaşım ve haberleşme noktaları, sinyalizasyon ve aydınlatma elemanları, çöp kutusu, bank, reklam ve bilgilendirme levha ve panoları) idarelerce Türk Standartları Enstitüsü standartlarına uyulmak koşuluyla yapacağı veya yaptıracağı hükümleri dikkate alındığında, Şikayete konu kaldırım üzerine konulan elektrik panosunun TSE standartlarına uygun olarak yerleştirilmediği ve anılan Yönetmelikteki bu yapıların ve her türlü altyapının yapımı ve kullanımı ile bakım ve onarımı sırasında yaya sirkülasyonunun engellenmemesi, engellilerin erişiminin can ve mal güvenliğinin sağlanması zorunlu olduğu hükmüne uyulmadığı anlaşılmaktadır.

22) Bu durumda; Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ő. tarafından kaldırım üzerine yerleştirilen Şikayete konu elektrik panosunun kaldırımlar üzerinde tasarruf sahibi olan Gelendost Belediyesinden herhangi bir izin alınmadan konulduğu, mahalli idareler için zorunlu tutulan TSE kaldırım standartları ve Yönetmelik hükümleri dikkate alınmadan kaldırımların bu şekilde kullanılmasının yayaların gidiş ve gelişlerinin zorlaşmasına, yaya sirkülasyonunun engellenmesine ve engellilerin erişiminin can ve mal güvenliğinin sağlanması bakımından sıkıntı doğmasına sebep olduğu, ayrıca işyeri yönünden de olumsuz görüntü ve engel teşkil ettiği, Avrupa Yaya haklarında belirtilen kamu alanlarının nimetlerinden özgürce yararlanma ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının ve yayanın, izole yaya bölgelerine değil kentin düzeniyle uyumlu, ulaşılabilir, kısa ve makul bağlantıları olan yaya alanlarına sahip olma hakkının var olduğu ilkelerinin ihlal edildiği, belediyelerin sorumluluk ve tasarrufundaki kamu malı olarak terkinli yerler üzerinde kamu hizmetlerinin görülebilmesi için gerekli yapıların ancak yaya ile taşıt trafiğini olumsuz yönde etkilemeyecek, yaya kullanım alanlarına taşmayacak, arka tarafta bulunan bina cephelerini kapatmayacak ve binaların girişini engellemeyecek şekilde kaldırımların yayalara faydalandırılması gerektiğinden, Şikayete konu elektrik panosunun Şikayetçiye ve diğer aboneleri mağdur etmeyecek şekilde bulunduğu yerden kaldırılarak daha uygun bir yere yerleştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

23) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

24) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40.maddesinin 2.fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, dosya içeriğine göre idari dava açma süresinin geçtiği anlaşılmakla beraber aksi düşünce halinde 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu

kararın gereğinin yerine getirilmemesi halinde 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Isparta İdare Mahkemesine başvurulabilir.

V. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; şikayetin kabulü ile;

Şikayete konu elektrik panosunun bulunduğu yerden kaldırılmasına yönelik işlem ve eylemde bulunulması için Gelendost Belediyesine ve Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye (AKEDAŞ) TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

Yukarıda anılan kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Gelendost Belediye Başkanlığı'nca bu karar üzerine tesis edilecek işlem ve eylemin ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Bu kararın şikayetçiye ve Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş. ile Gelendost Belediye Başkanlığı'na tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi